

KWINTET

Blad van de Protestantse Gemeente Almelo

Juli-Augustus 2018

Jaargang 3 nr.6

NOACH en JIHLAVA

Frida Koopman:Karmelietes

**AVG
?**

De troost van Willem Wilmink

Zomerperiode

"Overall waar een kabbelend beekje of waterval is, dat blijft pure magie voor mij", was het antwoord van uw redactielid op de vraag wat de mooiste plek in de natuur is. De zomerperiode is bij uitstek de tijd om de natuur op te zoeken, in de buitenlucht te zijn. Het is een periode om op adem te komen, je rust vinden, tot stilstand te komen.

Juli/ augustus uitgave

Dit tot stilstand komen is iets wat in een kloostergemeenschap regelmatig ervaring mee wordt opgedaan. De karmelietes mevrouw F. Koopman, komt in dit nummer aan het woord. Zij vertelt onder meer over de spiritualiteit van de orde (van de karmelieten).

Verder vindt u in dit nummer een artikel over de open middag die gehouden wordt in woongemeenschap De Wonne. Ook leest u een reisverslag van de uitwisselingsbijeenkomst tussen wijkgemeente Noach en de protestantse kerk in Jihlava/Strizov.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Informatie hierover en wat de invoering betekent voor de kerkelijke gemeenten leest u op bladzijde 9.

De redactie wenst u een fijne zomerperiode.

foto: L.H., juni 2018

Bijbelrooster juli, augustus, begin september.

Zo 1 juli, Job 42:1-17, Happy end
Ma 2, Marcus 4:21-34, Oogsttijd
Di 3, Marcus 4:35-41, Tegen de storm in
Wo 4, Marcus 5:1-20, Bezeten
Do 5, Marcus 5:21-34, Het bloed stroomt niet meer...
Vr 6, Marcus 5:35-43, Het bloed stroomt weer!
Za 7, Psalm 123, Oogopslag
Zo 8, Marcus 6:1-13, Een profeet in zijn vaderstad
Ma 9, Marcus 6:14-29, Dodendans
Di 10, Marcus 6:30-44, Geen rust gegund
Wo 11, Romeinen 14:1-12, Plicht van de sterkste
Do 12, Romeinen 14:13-23, Overtuigingskracht
Vr 13, Romeinen 15:1-13, Bijbelstudie
Za 14, Efeziërs 1:1-6, Voorbestemd
Zo 15, Efeziërs 1:7-14, Gemerkt
Ma 16, Efeziërs 1:15-23, Dankbaarheid
Di 17, Psalm 14, Dwaasheid
Wo 18, Klaagliederen 1:1-11, Jeremiade
Do 19, Klaagliederen 1:12-22, De HEER straft
Vr 20, Klaagliederen 2:1-12, Donkere tijden
Za 21, Klaagliederen 2:13-22, De straf niet onverwacht
Zo 22, Klaagliederen 3:1-39, Wanhoop en hoop
Ma 23, Klaagliederen 3:40-66, Gebed uit de diepte
Di 24, Klaagliederen 4:1-22, Leed, geen leedvermaak
Wo 25, Klaagliederen 5:1-22, Een eind aan de ellende
Do 26, Rechters 1:1-21, Veroveringen
Vr 27, Rechters 1:22-36, Strijd
Za 28, Rechters 2:1-5, Jammerplaats
Zo 29, Rechters 2:6-15, De geschiedenis herhaalt zich
Ma 30, Rechters 2:16-23, Rechterlijke macht
Di 31, Rechters 3:1-6, Wie zijn je vijanden?
Wo 1 aug, Efeziërs 2:1-10, Opstanding

Do 2, Efeziërs 2:11-22, Medeburgers en gezinsleden
Vr 3, Rechters 3:7-11, Oorzaak en gevolg
Za 4, Rechters 3:12-31, Verlos-kunst
Zo 5, Efeziërs 3:1-13, Vrije toegang
Ma 6, Efeziërs 3:14-21, Perspectief
Di 7, Rechters 4:1-16, Sterke vrouw
Wo 8, Rechters 4:17-24, Vastgepind
Do 9, Rechters 5:1-11, Tweestemmig lied
Vr 10, Rechters 5:12-22, Heldinnendicht
Za 11, Rechters 5:23-31, De vijand geveld
Zo 12, Efeziërs 4:1-16, Liefde en verdraagzaamheid
Ma 13, Efeziërs 4:17-24, Word nieuw
Di 14, Efeziërs 4:25-5:2, Verandering
Wo 15, Efeziërs 5:3-20, Positieve houding
Do 16, Marcus 6:45-56, Waterloop
Vr 17, Marcus 7:1-23, Onreinheid komt van binnenuit
Za 18, Marcus 7:24-30, Kruidels
Zo 19, Rechters 6:1-10, Eigen schuld
Ma 20, Rechters 6:11-24, Offer van een bange held
Di 21, Rechters 6:25-40, Tekens
Wo 22, Marcus 7:31-37, Gebarentaal
Do 23, Marcus 8:1-13, Vermenigvuldigen en delen
Vr 24, Marcus 8:14-26, Zuurdesem en onbegrip
Za 25, Efeziërs 5:21-33, De basis is liefde
Zo 26, Efeziërs 6:1-9, Ken je plaats
Ma 27, Deuteronomium 1:1-8, Op herhaling
Di 28, Deuteronomium 1:9-18, Staatsinrichting
Wo 29, Deuteronomium 1:19-33, Woestijnreis
Do 30, Deuteronomium 1:34-2:1, Luisterhouding
Vr 31, Deuteronomium 2:2-15, Omtrekkende bewegingen
Za 1 sept, Deuteronomium 2:16-25, Volksverhuizingen
Zo 2, Efeziërs 6:10-17, Wapenrusting
Ma 3, Efeziërs 6:18-24, Gebedsoproep
Di 4, Psalm 20, Overwinningslied

een
goed
gesprek

STARTZONDAG 2018/2019

Op de website van PKN Nederland/startzondag is veel extra materiaal voor gemeenten die meer willen met het thema (een goed gesprek): voor onder meer bijbelstudie, gespreksgroepen en groothuisbezoek, voldoende om het thema het hele seizoen aan de orde te kunnen stellen.

Vooraf

Er is verlegenheid en schroom als het gaat om het geloofsgesprek. In Praten over je geloof, hoe doe je dat? vindt u enkele do's en don'ts bij het voeren van het geloofsgesprek.

Er zijn verschillende spellen en handreikingen op de markt die het geloofsgesprek bevorderen. In Materialen voor het geloofsgesprek vindt u een aantal handige hulpmiddelen.

Bij de dienst

De liturgische suggesties zijn dit jaar gemaakt bij zondag 9 september.

Er zijn suggesties voor een preek en voor muziek rond het thema 'Wie zeggen de mensen dat ik ben?'

Er zijn inhoudelijke en praktische aantekeningen met het oog op 'een goed gesprek' bij de lezing op het oecumenisch leesrooster.

Er is een kleurplaat voor de kinderen in de (neven)dienst.

Na de dienst

Verschillende werkvormen maken het mogelijk om het programma na de dienst vorm te geven. Van een speakers corner bij de koffie tot een Emmaüswandeling buiten.

Een goed gesprek 'verbeeld'

Een goed gesprek door een voorwerp

Een goed gesprek in fototaal

Een goed gesprek over Jezus

Emmaüswandeling

Korte werkvormen voor het geloofsgesprek

Speakers corner

Versterk het 'gemeentegevoel'

Ook voor een goed (geloofs)gesprek met kinderen en jongeren zijn er werkvormen. Het gesprek tussen jong en oud(er) wordt gestimuleerd met het 'rad van gesprek'.

Geloofsgesprek met kinderen

Geloofsgesprek met tieners

Over geloof en twijfel, met tieners

Rad van gesprek, intergeneratief

Ruilspel in de wijk

Extra materiaal

Voor gemeenten die meer willen met het thema is hier extra materiaal, onder meer voor een goed (geloofs)gesprek rond de maaltijd en met migranten.

Bijbelstudie over geloven, twijfel en inspiratie

Een goed gesprek in de wijk

Een goed gesprek met een migrant (+ bijlage)

Een goed gesprek over voltooid leven

Een goed gesprek rond de maaltijd

Een goed gesprek met de burens

Programma voor groothuisbezoek

Running dinner

Woorden voor je geloof

'Hoe bestaat het dat er zo'n gedicht bestaat,' zei ze zichtbaar geraakt,' het moest vast zo zijn dat we hier zo samen zitten. Lachen mag ook van onze Schepper.'

Twenteweek

'Het doet me goed gehoord te worden wat me zo verdrietig stemt.' We zitten in het mooie park van het Roosevelthuis.

Zij in een rolstoel en ik op een bankje samen in de zon. De zon is er al heel vanzelfsprekend bij tijdens de Twenteweek in Doorn.

Ze was voor de eerste keer mee en had wat moeite zich te voegen in het feestgedruis, ze bleef wat op de achtergrond. 'Het is zo moeilijk te aanvaarden niet meer te kunnen wat je zo graag deed: wandelen, werken in de tuin en zo. Het lijkt wel of ik hier nog meer geconfronteerd wordt met mijn onvermogen. Maar aan de andere kant voel ik dat het mij goed doet, heel goed zelfs.' Voor de gasten die al vele keren zijn meegegaan, is het of ze de draad zo maar weer oppakken bij waar we vorig jaar zijn gebleven. Dat begint al bij de ontvangst in de hal. Vol verwachting en met een brede glimlach komen ze binnen.

Tijdens zo'n vakantieweek komen vele levensverhalen voorbij: dankbare en mooie herinneringen, maar ook moeizame en droevige momenten. Ze is al verschillende jaren mee geweest. Het afgelopen jaar is ze weduwe geworden, ze waren zestig jaar getrouwd.

Na een herseninfarct van haar man veranderde hun relatie: er kwamen jaren van achterdocht en jaloezie, waardoor ze een- voor haar verboden-gevoel van opluchting ervoer, toen hij overleed. 'Ik heb dit aan niemand durven te vertellen.'

Willem Wilmink verwoordt dit in zijn gedicht: 'Wat de oude vrouw bad':
Hoor wat de oude vrouw zei, toen ze bad:

*Ik heb een goede man gehad,
een hele beste man.
Ik was er vreselijk verdrietig van
toen hij me werd ontnomen
nu zal ik spoedig in de hemel bij hem komen.*

*Een beste man, maar zo jaloers van aard,
een man die me heeft aangestaard
met een omfloerste blik,
terwijl er niemand kuiser was dan ik.
Wat werd hij opgewonden
als andere mannen mij toch ook wel aardig vonden.*

*Straks in de hemel, zei de oude vrouw,
begint opnieuw de huwelijksstouw,
en dan is het gedaan
met rustig op je eigen benen staan.
Het zal mijn man verdrieten
als er daar engelen zijn waar ik goed mee op kan schieten.*

*Heer, zei de vrouw, het is al bijna tijd,
en, Heer, de hemel is toch wijd,
dus heb ik een verzoek:
verstop mij ergens in een verre hoek.
Want wist hij van mijn sterven,
hij zou voor eeuwig al mijn zaligheid bederven.*

'Hoe bestaat het dat er zo'n gedicht bestaat,' zei ze zichtbaar geraakt, 'het moest vast zo zijn dat we hier zo samen zitten. Lachen mag ook van onze Schepper.'

Erediensten

Zondag 1 juli: 2e zondag van de zomer

Groen

Jozefparochie

Locatie	Tijd	Predikant/voorganger	
De Bleek	10.00 uur	Da. M. Schwarz	jong- en oud/overstap
Grote Kerk	10.00 uur	Ds. E. v. Houwelingen, Hengelo	
NOACH	10.00 uur	Ds. S. Hiemstra	
De Ontmoeting	10.00 uur	Ds. P.E.G. Wiekeraad, Uelsen	
	19.00 uur	Geen dienst	
Pniëlkerk	10.00 uur	Ds. M.T. Montagne	
Eugeria	10.15 uur	Ds. J.H. Dekkers, Wierden	
ZGT (Twenteborg)	10.30 uur	Dhr. S. Visser	Prot. viering

Zondag 8 juli: 3e zondag van de zomer

Groen

PKN Pniëlkerk

Locatie	Tijd	Predikant/voorganger	
De Bleek	10.00 uur	Ds. R. Scheurwater, Den Ham	
Grote Kerk	10.00 uur	Ds. P.H. Endedijk	
NOACH	10.00 uur	Da. H. Veltman	
De Ontmoeting	10.00 uur	Ds. R.J. Visser, Uelsen	
	19.00 uur	Geen dienst	
Pniëlkerk	10.00 uur	Da. M. G. de Vries-Smelt, Wierden	
Eugeria	10.15 uur	Da. J.D. Vedders-Dekkers	
ZGT (Twenteborg)	10.30 uur	Mw. M. Besteman	RK woord- en communieviering

Zondag 15 juli: 4e zondag van de zomer

Groen

Apostolische genootschap

Locatie	Tijd	Predikant/voorganger	
De Bleek	10.00 uur	Da. M. Schwarz	Gez. dienst met NOACH
Grote Kerk	10.00 uur	Past. G. v.d. Kamp, Delft	
NOACH	gesloten		Gez. dienst in de Bleek
De Ontmoeting	10.00 uur	Ds. C.B. Elsinga	
	19.00 uur	Geen dienst	
Pniëlkerk	10.00 uur	Ds. M.T. Montagne	
Eugeria	10.15 uur	Da. J.D. Vedders-Dekker	
ZGT (Twenteborg)	10.30 uur	Da. A.F. Stienstra	Prot. viering-HA

Zondag 22 juli: 5e zondag van de zomer

Groen

PKN NOACH

Locatie	Tijd	Predikant/voorganger	
De Bleek	gesloten		Gez. dienst in NOACH
Grote Kerk	10.00 uur	Da. G.S. Bunjes-v.d. Lee, Borne	
NOACH	10.00 uur	Ds. D.J. van Bart	Gez. dienst met de Bleek
De Ontmoeting	10.00 uur	Ds. G. de Goeljen, Den Ham	
	19.00 uur	Geen dienst	
Pniëlkerk	10.00 uur	Mw. M.J. Willems, Almelo	
Eugeria	10.15 uur	Da. J.D. Vedders-Dekker	
ZGT (Twenteborg)	10.30 uur	Geen viering	

Zondag 29 juli: 6e zondag van de zomer

Groen

Baptistengemeente

Locatie	Tijd	Predikant/voorganger	
De Bleek	10.00 uur	Dr. M. de Vries, Wierden	Gez. dienst met NOACH
Grote Kerk	10.00 uur	Da. H. Günther-v. Dijk, Deventer	HA
NOACH	gesloten		Gez. dienst in de Bleek
De Ontmoeting	10.00 uur	Ds. C.B. Elsinga	
	19.00 uur	Geen dienst	
Pniëlkerk	10.00 uur	Ds. M.T. Montagne	
Eugeria	10.15 uur	Gastvoorganger	
ZGT (Twenteborg)	10.30 uur	Geen viering	

Vervolg.....

Zomergasten

Op **zaterdag 21 juli 2018** ontvangen wij Joachim Vreeman. Vanuit zijn studieachtergrond (Religiewetenschappen, Geestelijke verzorging en Psychosynthese) is het zijn passie om praktische spiritualiteit te integreren met persoonlijke ontwikkeling. Hij zal spreken over zijn nieuwste boek: 40x Jezus, in de voetsporen van Liefde.

Vanuit traditioneel oogpunt kijken christenen meer dan 2000 jaar uit naar de wederkomst van Jezus. Maar wat als hij juist op ons wacht en al die tijd in de verte tuurt om te kijken wie hem volgt in de voetsporen van liefde? Liefde in al haar aspecten: wijs, krachtig, kwetsbaar, rauw, open, gepassioneerd, vitaal, creatief, mededogend, moedig, gegrond... Deze lezing gaat over het verhaal van Jezus als een uiterst persoonlijke, krachtige en inspirerende uitnodiging om je ten diepste te herinneren en tot volle expressie te brengen wie je werkelijk bent, wie de ander is en wie God is.

Jacob Slavenburg mogen we op **zaterdag 11 augustus 2018** wederom verwelkomen als derde zomergast in De Bleek.

Hij zal dan spreken over: 'Religie, de Gouden Draad in de mensheidsgeschiedenis'. Dit thema verwijst o.a. naar het hierboven vermelde 'Ken Uzelf'. De gouden draad is de weg naar 'bewustzijn'. Bewust-Zijn is het eindpunt van bewustwording, bewustwording van existentiële vragen, zoals: Wie ben ik? Waartoe ben ik hier? Wat is mijn bestemming? Het zijn vooral ook religieuze vragen; religie in de letterlijke betekenis van 'terug-verbinding' met de Bron van alles.

Beide lezingen vinden plaats in stadskerk De Bleek. Aanvang om 16.30 uur.

Toegang bedraagt € 10,00 en is inclusief een kopje koffie of thee bij aanvang en een hapje en drankje na afloop van de lezing.

Foto: De Passiebloem in de zomer: J.O.

En dan breekt, zoals ieder jaar de
zomer aan:

zomer- vakantie - ruimte- tijd voor elkaar-
zonlicht- genieten- aandacht geven-
lange avonden-
lege dagen- alleen zijn- stil worden-
verwondering-
bewust worden- jezelf zijn- geliefd
worden-
gezegend zijn-

Ik wens iedereen een goede en
gezegende zomer toe en een hartelijke
groet,

Klara Faber-van den Berg

vervolg .....

Op de laatste zondag van augustus, 26 augustus, is mw. ds. Idelette Otten uit Vleuten onze voorganger in een dienst van Schrift en Tafel. Het is juist deze zondag dat wij uit het evangelie horen over het teken van het brood (Marus 8,1-21). Wat te doen met een menigte die hunkert naar brood? Kees Blok is lector.

Op zondag 2 september houden we onze gemeentezondag op Erve Pezie. Daarmee openen we samen het nieuwe winterseizoen (maar we rekenen op een zomerse dag om de kerkdienst in de buitenlucht te houden!). Meer daarover hieronder en later via de nieuwsbrief. Margit van Roozendaal is lector.

Gezegende diensten toegewenst!

Nieuwe opzet van de kinderkerk

Vaste kerkgangers zal het zeker opgevallen zijn: het aantal kinderen dat wekelijks deelnam aan de kinderkerk was de laatste tijd minimaal: soms maar één, soms zelfs geen één.

De leiding van de kinderkerk en de predikant komen regelmatig samen om allerlei aspecten van het kinderkerkwerk te bespreken. Al geruime tijd werd ons duidelijk: een wekelijkse kinderkerk behoort helaas niet meer tot de mogelijkheden. Tegelijkertijd benadrukken we steeds dat we het van groot belang vinden dat elementaire bijbelverhalen aan kinderen worden verteld. Er is goed nagedacht over een nieuwe opzet. Die is minder frequent en anders. Maar op de momenten dat de kinderen dan wel bijeen komen, hopen we dat zij dan met meer leeftijdgenoten zijn. Dat proberen we ook te bereiken via een actief uitnodigingsbeleid.

De bijeenkomsten zullen ongeveer eenmaal per maand zijn. We houden vast aan de grote feesten en bijzondere momenten (Kerst, Palmpasen, Pasen, oogstdienst) met hun eigen verhalen en daarnaast kiezen we – wat we noemen – elementaire bijbelverhalen; onmisbare verhalen voor jonge mensenkinderen.

Op de gemeentezondag maken we een feestelijke start met deze nieuwe opzet. We betrekken de gehele gemeente erbij en we hopen natuurlijk op veel gezinnen met jonge kinderen. Op die zondag hoort en ziet u meer!

Pastoraat

Contactpersonen

In de vorige editie van 'Kwintet' heb ik geschreven over

het op te zetten netwerk van contactpersonen. Naar aanleiding van die tekst heeft zich één persoon bij mij gemeld die hiervoor belangstelling heeft. Natuurlijk hebben ook al via andere kanalen mensen bereid gevonden, maar er zijn er nog niet genoeg! Leest u die tekst nog eens na. Doet u ook mee?

Overige berichten

Gemeentezondag

Op de eerste zondag van september houden, zoals we al enkele jaren gewend zijn, onze gemeentezondag. Dit jaar zal dat zijn op **zondag 2 september**. Ook dit jaar zijn we als gemeente te gast op:

Erve Pezie, Bellinkhofdwarweg 3

We maken op die dag als gehele gemeente een start met de nieuwe werkwijze die de kinderkerk heeft ontwikkeld.

Het thema van deze dag is 'Zoek de wijsheid', waarbij we onder andere inspiratie zoeken in enkele teksten uit het boek Spreuken. De voorbereiding is in volle gang. U ontvangt in augustus meer informatie.

Vakantie

Van **12 juli tot en met 9 augustus** heb ik vakantie. Als in deze periode pastorale zorg van een predikant noodzakelijk is, kunt u contact opnemen met de voorzitter of uw (cluster-)ouderling. De gegevens vindt u in het kerkenwerkboekje.

Een hartelijke groet, ds. Pieter Endedijk

Foto: Het verspreiden van .....
J.O. (met toestemming)

'En ons thema deze zomer is ... Groene Kerk!', zegt de dominee.
 'Prachtig idee!' zeggen de mensen. Fotografen mogen hun mooiste natuurfoto's meebrengen. De Bijbelclub praat over de schepping. De Groenploeg maakt een speurtocht door de kerktuin. Maar de kinderen doen iets heel anders. Ze staan rond een glazen bak met water en stenen.
 'Er moeten ook waterplantjes in!' roept een meisje. 'Om te eten!!' De muizen nemen ook een kijkje en snappen er niets van.
 'Een lege bak?!' fluistert de een, 'Ik zie geen vissen!' zegt de ander. Ze gaan gauw op zoek naar lekkers. Een paar weken later staan de kinderen weer om de bak en praten opgetogen: 'Wat schattig! Kijk ze zwemmen!' De muizen schrikken van het gekrioel in de bak. 'Kom gauw kijken, Kikker,' piept de een, 'Ze hebben vissen in de bak gedaan!'

'Hele lelijke!' griezelt de ander. Kikker gaat mee. Hij durft heel dicht bij het glas te komen. 'Kwaak,' zegt hij met een brede glimlach. De visjes zwemmen naar hem toe. Alsof ze hem kusjes geven. De muizen snappen er niets van.
 'Wacht maar', zegt Kikker geheimzinnig. Elke week gaat Kikker met de muizen kijken. De visjes worden groter en groter. Ze veranderen. Kun jij raden wat er gebeurd is? En op een dag is de bak leeg. De hele familie is eruit geklommen en gaat bij Kikker op bezoek. Dan is de kerk inderdaad een stukje groener geworden. Maar niet helemaal zoals de dominee bedoelde ...

Wonderlijk

Uit de vrouwtjeskikkerbil komt in mei wat kikkerdril. In het water ligt het, stil, vol met stipjes jong en pril.

En die groeien met een vaart tot een kopje met een staart: visjes, zwart en zonder haar zwemmen kriskras door elkaar.

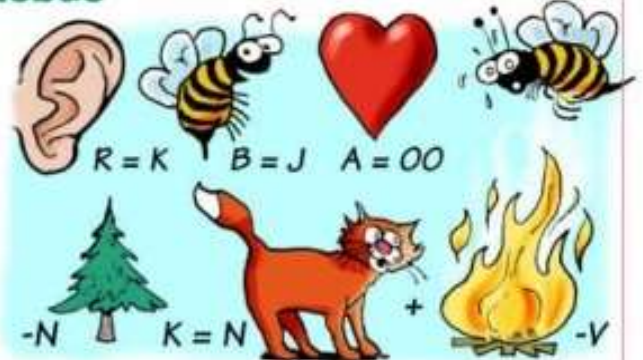
Na zes weken, flop-flop-flop, groeien er pootjes aan de kop: minikikkertjes, hop-hop-hop, klimmen uit het water op.

Ze krijgen ogen en een bek, worden groen, en krijgen trek in een lekker vers insect, en hun tong dient als bestek!

Kickers lijken raar en kaal, maar ze vertellen allemaal in hun groene kikkertaal een wonderlijk natuurverhaal!

Rebus

Uit de Bijbel

'De aarde bracht jong groen voort: allerlei zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten droegen met zaad erin. En God zag dat het goed was.'

(Genesis 1,12, de derde scheppingsdag)

*De Heer is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.
Hij laat mij rusten
in groene weiden
en voert mij naar vredig water.*

Psalm 23

